

година. Много мои приятели, вѣщи земледѣлци и промишленници, частно ми съобщиха, че това мое оцѣнение имъ се вижда за твърдѣ високо. Не искамъ да повтарямъ и тукъ сега тоя въпросъ. Ще кажа само, че за послѣднитѣ четири години, когато ние имаме изобилни реколти, цифрата 825,000,000 лв. и днесъ не ми се види висока. Но отъ тази-годишната срѣдна жѣтва ние виждаме, че не можемъ да разчитаме всѣкога на богати реколти. Затова за въ бждеще азъ съмъ наклоненъ да направя една отстъпка на моитѣ приятели критици, като прѣсметна, за сега, годишния цѣлокупенъ приходъ на България най-много на 800 милиона лева. Вѣрвамъ, че самъ г. Г. А. Манушевъ и Балканска Зора нѣма да намѣрятъ, за текущата година поне, тая цифра за много низка.¹

Щомъ тая цифра не е низка, щомъ на годината печелимъ 800 милиона, а за данъци плащаме 100-тѣ милиона, ще се каже, че на държавата, окржитѣ и общинитѣ ние плащаме $12\frac{1}{2}$ на стотѣ отъ годишния си приходъ. А ние видѣхме, че французитѣ плащатъ $12\frac{0}{10}$. Ако въ богата Франция 12 на стотѣ сж много, то смѣло можемъ да кажемъ, че въ държавица бѣдна, като България, процентътъ $12\frac{1}{2}$ е огроменъ. „Прѣувеличенията на данъцитѣ, казва Емилъ Лавле, въ своята „Политическа Економия“, която е прѣведена и на български, „съсипаха двѣтѣ най-силни империи на свѣта, римската и империята на Карла V.“ Желателно е, необходимо е, щото историята и уроцитѣ на историята и политическата економия да не се забравятъ отъ насъ именно сега, когато учрѣждението на двѣтѣ нови министерства ще създаде силни изкушения за гласуванията на нови кредити. Подига-

¹) Ония, които сж чели горѣспоменатата ми статия въ Мисълъ помнятъ, че оцѣнението на Г. А. Манушевъ за послѣднитѣ четири години бѣ по 900 милиона на година. Азъ казахъ и повтарямъ, че това оцѣнение е brutto, слѣдователно високо, че въ него не трѣбва да влиза стойността на сламата, сѣното, ечмика, и онова, което се изѣда отъ нашия добитѣкъ, приходътъ отъ които фигурира особено. Въпросъ е, дали и работата на добитѣка трѣбва да влиза въ него. Ония, които искатъ да пишатъ върху тия въпроси, трѣбва зрѣло да обсъждатъ прѣннията, станали върху тѣхъ въ Парижъ между г. г. Trésor de la Roque и Levasseur. Най-новиятъ рефератъ върху тия прѣнния се обнародва въ Economiste français отъ 25 мартъ 1893 г. Споредъ него, г. Trésor de la Roque билъ оцѣнилъ най-напрѣдъ прихода на Франция на 26 милиарда, послѣ го свалилъ на 19, които г. Levasseur намалява на 13.